

Kommissionens arbetsprogram 2023

2022/23:FPM11

Statsrådsberedningen

2022-11-07

Dokumentbeteckning

COM(2022)548

Meddelande från kommissionen till Europaparlamentet, rådet, Europeiska ekonomiska och sociala kommittén samt Regionkommittén om kommissionens arbetsprogram 2023 – En beslutsam och enad union

Sammanfattning

Kommissionens arbetsprogram 2023 går under titeln *En union som står fast och enad*. I arbetsprogrammet för 2023 presenteras 43 nya initiativ, 116 prioriterade förslag, 1 förslag som dras tillbaka och 8 förslag som ingår i s.k. REFIT-åtgärder. Programmet är det fjärde som presenteras av den sittande kommissionen och bygger både på ordförande Ursula von der Leyens tredje tal om tillståndet i unionen och hennes sex politiska riktlinjer.

Regeringen välkomnar i stort kommissionens arbetsprogram för 2023 då det ligger i linje med inriktningen från EU:s strategiska agenda för 2019–2024. Flera av förslagen väntas presenteras och därmed behandlas under det kommande svenska ordförandeskapet i EU:s ministerråd under första halvåret 2023.

Regeringen instämmer i vikten av att EU visar fortsatt stöd till Ukraina. Det är angeläget att EU fortsätter visa handlingskraft genom att förbereda ytterligare sanktioner samt att EU fortsätter arbetet med att säkerställa efterlevnaden av redan beslutade sanktionspaket.

EU har en viktig roll att spela i klimatomställningen och regeringen delar kommissionens bild av vikten att snabba på den gröna omställningen för klimatet, för att stärka vår konkurrenskraft och säkerhet. Energipolitiken spelar i detta avseende en avgörande roll.

Regeringen välkomnar kommissionens ambition med att ta fram både akuta och långsiktiga åtgärder som kan leda till lägre energipriser. Regeringen kommer att analysera det aviserade förslaget till en reformerad elmarknad.

Regeringen anser att EU bör göra mer för att stärka konkurrenskraften och tillväxten i unionen och ser därför mycket positivt på att kommissionen avser lägga fram ett meddelande om inre marknaden i början av det svenska ordförandeskapet. Det är viktigt att utveckla en välfungerande inre marknad, vilket är avgörande för unionens välbefinnande.

Beträffande kommande förslag om råmaterial är det välkommet med ett initiativ som underlättar och möjliggör en säker och hållbar tillgång till råmaterial. Regeringen anser att det kommer behövas såväl ökad inhemsk produktion från både primära och sekundära källor som bibehållen och utvecklad tillgång till globala marknader.

Gällande kommissionens aviserade halvtidsöversyn av EU:s fleråriga budgetram (MFF) noterar regeringen kommissionens intention att presentera ett förslag under andra kvartalet. Regeringen står fortsatt bakom ministerrådets ståndpunkt från 2016 om att budgetramen inte ska ses över och att i de fall en översyn föreslås ska omfattningen begränsas.

1 Förslaget

1.1 Ärendets bakgrund

Kommissionens årliga arbetsprogram anger de politiska prioriteringar och åtgärder som planeras inför det kommande året. Kommissionen presenterade sitt arbetsprogram för 2023 den 18 oktober 2022.

1.2 Förslagets innehåll

Kommissionens arbetsprogram 2023 går under titeln *En beslutsam och enad union*. Det innehåller målen för kommissionens arbete under det kommande året, och bygger både på ordförande Ursula von der Leyens tredje tal om tillståndet i unionen samt hennes sex politiska riktlinjer.¹ Arbetsprogrammet är indelat efter dessa sex punkter. Arbetsprogrammet tar avstamp i Rysslands aggression mot Ukraina och dess efterföljande konsekvenser, däribland energikrisen. Kommissionen framhåller vikten av att EU fortsatt agerar gemensamt och skyndsamt för att hantera nuvarande kriser. Vidare påpekar kommissionen vikten av att påskynda den omställning som den pekade ut i början av sin mandatperiod, t.ex. klimatomställningen, att stärka konkurrenskraften i industrin och motståndskraften i ekonomin och demokratin.

¹ En ambitiösare union – Min agenda för Europa [political-guidelines-next-commission_sv.pdf \(europa.eu\)](#)

1.2.2 De politiska riktlinjerna

1.2.2.1 En europeisk grön giv

Kommissionen anger att de flesta av förslagen för att genomföra den europeiska gröna givens redan lagts fram och är under behandling.

Kommissionen väntas föreslå en reform av den europeiska elmarknaden, möjligen inklusive ett förslag om att frikoppla priset på gas från elpriserna. Vidare avser kommissionen att inrätta en europeisk vätgasbank för att investera 3 miljarder euro med syftet att etablera en marknad för vätgas i EU. Åtgärder för att minska avfall och dess påverkan på miljön, med särskilt fokus på livsmedel och textilier, kommer att presenteras. Kommissionen planerar att inrätta ett ramverk för hållbara livsmedelssystem för att sätta hållbarhet i fokus för livsmedelsrelaterade frågor.

Kommissionen avser se över EU:s djurskyddslagar för att säkra en högre nivå av djurskydd. Vidare kommer kommissionen att lägga fram lagstiftning för växter producerade med nya genomiska tekniker. Initiativ för att göra godstransporter miljövänligare väntas och en revidering av lagstiftning av registrering, utvärdering och godkännande av kemikalier (REACH) kommer även att föreslås.

1.2.2.2 Ett Europa rustat för den digitala tidsåldern

Kommissionen kommer att föreslå en akt för kritiska råmaterial, med syftet att säkra en diversifierad tillgång på råmaterial för den digitala ekonomin och den gröna omställningen. En etablering av verktyg för att utveckla människocentrerade virtuella världar ska presenteras. Vidare kommer kommissionen lägga fram en rekommendation för att motverka illegal streaming av live-evenemang. Ett gemensamt europeiskt mobilitetsdatautrymme, samt ett ramverk för hyperloop-system, ett effektivt transportsystem med låga utsläpp, är två andra förslag som ska läggas fram.

Kommissionen avser även lägga fram ett förslag om att utöka och uppgradera användningen av digitala verktyg och processer inom bolagsrätten.

2022/23:FPM11

I samband med den inre marknads 30-årsjubileum avser kommissionen att presentera ett meddelande om den inre marknaden för att belysa fördelarna och samtidigt identifiera vissa brister och framtida prioriteringar. Vidare avser kommissionen att föreslå ett paketlicenspaket. För att undanröja hinder och minska bördor för små företag väntas kommissionen presentera ett paket för att underlätta för små- och medelstora företag samt se över direktivet om sena betalningar. Kommissionen anger även att 2023 ska bli det europeiska kompetensåret, där nödvändiga kompetenshöjande åtgärder ska vidtas för EU:s befolkning, samtidigt som individer med rätt kompetens ska attraheras till Europa.

1.2.2.3 En ekonomi för människor

Kommissionen anger att EU ska dra lärdomar av erfarenheterna från EU:s nuvarande exportkontrollsystem och sanktionerna mot Ryssland, för att stärka unionens strategiska exportkontroller. Kommissionen avser även se över hur granskning av olika investeringar kan förbättras.

Kommissionen framhåller att det finns behov av att stärka den europeiska sociala marknadsekonomin. Ett initiativ för digitalisering av sociala trygghetssystem och sociala skyddsnet till stöd för arbetskraftens rörlighet kommer att presenteras under det pågående arbetet med det europeiska socialförsäkringspasset. Inom ramen för det europeiska kompetensåret ska unionens kvalitetskriterier för praktikprogram uppdateras.

Kommissionen kommer föreslå en andra uppsättning av nya egna medel, vilket bland annat kommer att bygga på ett kommande förslag om ett långsiktigt gemensamt ramverk för företagsbeskattning i Europa (BEFIT). Vidare planerar kommissionen att genomföra en halvtidsöversyn av den fleråriga budgetramen (MFF) för 2021–2027. Kommissionen avser verka för införandet av en ny europeisk suveränitetsfond, för att säkerställa att den framtida industrin finns i Europa. Vidare väntas en översyn av den ekonomiska styrningen för att säkerställa att den är lämplig i förhållande till nuvarande utmaningar.

Kommissionen kommer fortsätta bygga upp kapitalmarknadsunionen och avser presentera ett paket med åtgärder för att stärka konsumentskyddet på

finansmarknadsområdet. Kommissionen aviserar även ett initiativ för att reglera delning av data inom ramen för finansiella tjänster samt en översyn av betaltjänstdirektivet för att stödja innovation och säkra användning av betaltjänster online.

Kommissionen kommer också att lägga fram ett förslag på hur man kan fördjupa och förbättra det administrativa samarbetet, med syftet att möjliggöra bättre synergier mellan EU:s insatser för att stärka kapaciteten, särskilt på lokal och regional nivå.

Vidare planerar kommissionen att fastställa principerna för en digital euro.

1.2.2.4 Ett starkare Europa i världen

Kommissionen framhåller att sanktionerna mot Ryssland kommer vara i kraft så länge Rysslands aggression mot Ukraina fortsätter. Vidare avser kommissionen att inom EU:s ramverk för sanktioner inkludera korruption. Som en uppföljning av EU:s strategiska kompass kommer kommissionen att presentera en rymdstrategi för säkerhet och försvar samt en uppdaterad maritim säkerhetsstrategi. Kommissionen avser också inleda en dialog med den europeiska försvarsindustrin om möjligheter till produktionsökningar.

EU ska fortsätta sitt samarbete med kandidatländerna på västra Balkan, Ukraina, Moldavien och Georgien. Kommissionen avser verka för en ratificering av frihandelsavtalen med Chile, Mexiko och Nya Zeeland samt för fortsätta förhandlingarna med Australien, Indien och Indonesien. En agenda för Latinamerika och Västindien kommer att läggas fram.

Kommissionen planerar att stärka EU:s kapacitet att reagera på globala krissituationer för att öka effektiviteten och ändamålsenligheten i biståndet. Brandbekämpningskapaciteten för skogsbränder ska fördubblas och flottan utökas med 10 amfibieflygplan och 3 helikoptrar.

1.2.2.5 Främjande av vår europeiska livsstil

Kommissionen kommer föreslå en uppdatering av EU:s nuvarande ram för rörlighet i utbildningssyfte. Inom hälsoområdet kommer implementeringen av Europas plan mot cancer att fortsätta. Som en del av planen kommer kommissionen att presentera en rekommendation om cancer som kan förebyggas med vaccin och en uppdatering av rekommendation om rökfria miljöer från 2009. Som uppföljning av Konferensen om Europas framtid vill kommissionen presentera ett initiativ för psykisk hälsa.

Kommissionen kommer fortsätta ge sitt stöd till Europaparlamentet och rådet att genomföra färdplanen för migrations- och asylpakten. För att komplettera detta avser kommissionen lägga fram ett nytt initiativ om erkännandet av yrkeskvalifikationer hos tredjelandsmedborgare för att attrahera rätt kompetens till EU samt ett initiativ om en cybersäkerhetsakademi för att främja en av de strategiskt viktiga färdigheterna.

Kommissionen föreslår ett initiativ gällande en översyn av direktivet om bekämpningen av sexuella övergrepp mot barn. EU:s säkerhetsunion ska förstärkas genom ett utökat gränsöverskridande polisarbete för att identifiera nya och komplexa säkerhetshot. I syfte att upprätthålla ett starkt och effektivt Schengenområde föreslås ett förslag om digitalisering av resehandlingar.

1.2.2.6 En ny satsning på demokrati i Europa

Kommissionen kommer fortsätta sitt arbete för att upprätthålla EU:s demokratiska värderingar och institutioner. Som ett led i detta kommer kommissionen lägga fram ett paket om försvaret av demokratin för att fördjupa åtgärderna i den europeiska handlingsplanen för demokrati. Paketet kommer att innehålla förslag för att skydda den europeiska demokratin från yttre intressen och åtgärder för att uppdatera det rättsliga ramverket för bekämpningen av korruption. Kommissionen är även redo att stödja arbetet med Europaparlamentets förslag till reformen av EU:s valrättsakt.

Kommissionen kommer att fortsätta sitt arbete för att bygga en jämlikhetsunion och stärka rättigheterna för personer med funktionsnedsättning. Kommissionen avser föreslå ett europeiskt intyg om

funktionsnedsättning i syfte att säkerställa ömsesidigt erkännande av funktionsnedsättningsstatus i alla medlemsstater.

2022/23:FPM11

Kommissionen kommer föreslå ändringar av reglerna om samarbete mellan konsumentskyddsmyndigheter inom EU för att upprätthålla konsumentskyddet. Verktyg för att stärka öppenheten inom EU och tillgången till handlingar ska tas fram. I syfte att förbättra samarbetet mellan nationella dataskyddsmyndigheter i efterlevnaden av den allmänna dataskyddsförordningen ska vissa harmoniserade förfaranderegler på området föreslås.

1.2.3 Bättre lagstiftning, genomförande och tillämpning av EU-rätten

1.2.3.1 Bättre lagstiftning

Under år 2023 kommer lagstiftningen fortsatt att styras av en-in-en-ut-principen, med syftet att förenkla regleringar och minska bördan av dessa som ett komplement till REFIT-programmet. Samtidigt kommer dess resultat och dess effektivitet att utvärderas. Kommissionen anger att agendan för bättre lagstiftning är en nyckelfaktor för att stödja hållbarhet. Agendan fokuserar på att säkra att beslutade lagar och regler är nödvändiga, och att den verkligen resulterar i maximal nytta för medborgare, företag och andra intressenter, till exempel genom principen ”en-in-en-ut”.

1.2.3.2 Genomförande och tillämpning av EU-rätten

I arbetsprogrammet för 2023 anger kommissionen att den ämnar fortsätta arbetet med att stötta medlemsstater för att säkerställa en effektiv och fullskalig implementering av nya och existerande EU-regler. Detta är en förutsättning för att möta de uppsatta politiska målen. Kommissionen skriver även att den inte kommer att tveka inför att agera beslutsamt mot överträdelser som hindrar genomförandet av viktiga EU-politiska mål, eller som riskerar att undergräva unionens värderingar och grundläggande friheter.

1.3 Gällande svenska regler och förslagets effekt på dessa

Inte aktuellt. Meddelandet utgör inte bindande lagstiftning.

Eventuella kostnader som förslagen kan leda till för den nationella budgeten ska finansieras i linje med de principer om neutralitet för statens budget som riksdagen beslutat om (prop. 1994/95:40, bet. 1994/95FiU5, rskr. 1994/95:67). Utgiftsdrivande åtgärder på EU-budgeten behöver finansieras genom omprioriteringar i den fleråriga budgetramen (MFF). Kommissionen har inte presenterat någon jämförelseanalys i meddelandet.

2 Ståndpunkter

2.1 Preliminär svensk ståndpunkt

Regeringen välkomnar i stort kommissionens arbetsprogram för 2023 då det ligger i linje med inriktningen från EU:s strategiska agenda för 2019–2024. Flera av förslagen väntas presenteras och därmed behandlas under det kommande svenska ordförandeskapet i EU:s ministerråd under första halvåret 2023.

Regeringen instämmer i vikten av att EU visar fortsatt stöd till Ukraina. Det är angeläget att EU fortsätter visa handlingskraft genom att förbereda ytterligare sanktioner samt att EU fortsätter arbetet med att säkerställa efterlevnaden av redan beslutade sanktionspaket.

EU har en viktig roll att spela i klimatomställningen och omställningen till en cirkulär ekonomi och regeringen delar kommissionens bild av vikten att snabba på den gröna omställningen, för att stärka vår konkurrenskraft och säkerhet. Energipolitiken spelar i detta avseende en avgörande roll. Omställningen till fossilfria energislag behöver påskyndas för att uppnå klimatmålen och minska EU:s beroende av fossila bränslen. Regeringen välkomnar kommissionens ambition med att ta fram både akuta och långsiktiga åtgärder som kan leda till lägre energipriser. Regeringen kommer att analysera det aviserade förslaget till en reformerad elmarknad. Regeringen är bekymrad över kommissionens aviserade ambitionsnivå gällande kemikalieförordningen Reach och att översynen är aviserad sent 2023.

Regeringen anser att EU bör göra mer för att stärka konkurrenskraften och tillväxten i unionen och ser därför mycket positivt på att kommissionen avser lägga fram ett meddelande om inre marknaden i början av det svenska ordförandeskapet. Det är viktigt att utveckla en välfungerande inre marknad, vilket är avgörande för unionens välbefinnande. Den gröna och digitala omställningen är också av grundläggande betydelse för att EU ska kunna behålla och utveckla sin konkurrenskraft. Regeringens mål är att arbeta för regler som främjar innovation och skapar handlingsutrymme för företagen att anpassa sig i takt med omvärldsförändringar, samt utgår från proportionalitet. Konkurrenskraften behöver förbättras och regelbördan minskas. Det är

viktigt att kommissionens princip om ”en in, en ut” – som en form av kvantitativ målsättning för att begränsa den samlade regelbördan följs upp.

Beträffande kommande förslag om råmaterial är det välkommet med ett initiativ som underlättar och möjliggör en säker och hållbar tillgång till råmaterial då det är en förutsättning för klimatomställningen. Regeringen anser att det kommer behövas såväl ökad inhemsk produktion från både primära och sekundära källor som bibehållen och utvecklad tillgång till globala marknader.

Gällande initiativet om en översyn av den ekonomiska styrningen framhåller regeringen vikten av att ramverket efterlevs och tillämpas på ett transparent sätt. Vidare anser regeringen att skuldållbarhet bör vara huvudfokus för det finanspolitiska ramverket. Gällande kommissionens aviserade halvtidsöversyn av EU:s fleråriga budgetram (MFF) noterar regeringen kommissionens intention att presentera ett förslag under 2023. Regeringen står fortsatt bakom ministerrådets ståndpunkt från 2016 om att budgetramen inte ska ses över och att i de fall en översyn föreslås ska omfattningen begränsas. Nya initiativ bör finansieras inom befintliga ekonomiska ramar. Regeringen motsätter sig det aviserade initiativet om införandet av egna medel baserade på en ny skattebas.

Kommissionen behöver genomföra arbetsprogrammet genom välgrundade konsekvensanalyser och jämställdhets- respektive jämlikhetsperspektiven ska genomsyra arbetet.

Varje enskilt initiativ som presenteras måste dock bedömas och beredas på sina egna meriter när förslagen väl lagts. Regeringen kommer därför att få anledning att återkomma till riksdagen allt eftersom de enskilda lagstiftningsinitiativen presenteras.

2.2 Medlemsstaternas ståndpunkter

Inte kända.

2.3 Institutionernas ståndpunkter

Inte kända.

2.4 Remissinstansernas ståndpunkter

Kommissionens arbetsprogram har inte sänts på remiss.

3 Förslagets förutsättningar

3.1 Rättslig grund och beslutsförfarande

Inte aktuellt då förslaget endast utgör ett övergripande meddelande.

3.2 Subsidiaritets- och proportionalitetsprincipen

2022/23:FPM11

Inte aktuellt då förslaget endast utgör ett övergripande meddelande.

4 Övrigt

4.1 Fortsatt behandling av ärendet

Kommissionen kommer att inleda samtal med Europaparlamentet och rådet för att upprätta en gemensam förteckning över gemensamma prioriteringar som parlamentet och rådet är eniga om att vidta åtgärder för.

4.2 Fackuttryck/termer

REFIT – Kommissionens program om lagstiftningens ändamålsenlighet och resultat. Målet är att förenkla EU-lagstiftningen och minska kostnaderna för att följa den. Den är tänkt att bidra till ett tydligt, stabilt och förutsägbart regelverk som stödjer tillväxt och nya jobb.